

Karlstad 20 november 2020

REMISSVAR

Åtgärdsvalsstudie Gods Värmland

Infrastruktur och tillgänglighet – en viktig fråga för Handelskammaren Värmlands medlemmar.

Mer än 1150 företag från alla branscher, alla storlekar och alla kommuner i Värmland och varannan värmlänning som går till jobbet varje dag. Så skulle man kunna sammanfatta Handelskammaren Värmland. Vi är en regional och oberoende näringslivsorganisation. Värmländska företags tillväxt, lönsamhet och konkurrenskraft har varit vår drivkraft i över 100 år.

Om det värmländska näringslivet

Värmland har ett rikt och varierat näringsliv. Allt från globalt konkurrenskraftiga och exporterande företag, till lokala företag som erbjuder för Värmland unika produkter och tjänster. Vi är världsledande inom papper-, massa- och förpackningsindustri och vi har en framträdande roll både i Sverige, Europa och världen inom stål och verkstad, besöksnäringen, ICT och många andra branscher. Vår region ligger i den bioekonomiska toppen i Sverige och vi har en viktig roll att spela i arbetet mot ett mer hållbart samhälle, nationellt och globalt.

Värmland är superglobalt

Värmlands näringsliv är superglobalt. Jämfört med övriga regioner i Sverige ligger Värmland över genomsnittet, när det till exempel gäller gränshandel och andel internationella företag. 22 % av Värmlands anställda (exkl offentlig verksamhet) jobbar på utlandsägda företag. Hälften av dem inom tillverkning och hälften på tjänsteföretag. Näringslivet i regionen påverkas i allra högsta grad av de förändringar som sker inom och utanför Värmlands gränser och vår konkurrenskraft påverkas av vår förmåga att anpassa oss till och utvecklas med den globala utvecklingen. Vi är beroende av det globala handelsutbytet och därmed ett väl fungerande transportsystem. Värmländska företags kunder finns över hela världen och delar av länets industri tillhör utlandsägda koncerner och ingår därmed i globala logistiknät och produktionssystem.

Alla transportslag behövs

Internationell handel, tillväxt och transporter hänger samman och effektiva transporter är utan tvekan ett konkurrensmedel för den värmländska industrin. Vi behöver därför ett hållbart, robust och sammanhållet transportsystem där alla transportslag fyller sin roll och där det ska vara enkelt att flytta över gods från ett transportslag till ett annat.

Transportmönstren kan förändras snabbt och beror ofta på händelser i omvärlden. Värmland behöver således ett flexibelt transportsystem med många valmöjligheter och redundans.

Systemet behöver kanske till och med klara av att hantera mer gods än vad behovet är här och nu, för att också klara svängningar och hålla uppe investeringsviljan.

Viktigt med goda förutsättningar för industrin

Det finns få stora arbetsgivare i Värmland. Endast två av hundra företag i Värmland har fler än 50 anställda. Dessa företag är dock arbetsgivare till 39% av alla privat sysselsatta i regionen. Många underleverantörer, kommuner och anställda påverkas av hur det går för dessa stora arbetsgivare. Bland de stora arbetsgivarna finns många industrier, främst inom stål och verkstad och papper och massa.

Hållbara godstransporter för hållbara affärer

Omställningen till ett fossilfritt transportsystem behöver gå hand i hand med ett hållbart transportsystem och en hållbar konkurrenskraft. Råvaror, produkter och avfall är en del av företagsverksamheterna och är också en förutsättning för Värmlands konkurrenskraft. Godset behöver dock transporteras så effektivt som möjligt och med minsta klimatpåverkan.

Vi jobbar för ett hållbart transportsystem där såväl väg och vatten som järnväg har sin roll att fylla. Transportslagen i sig behöver effektiviseras, men det behövs också bättre möjligheter att samverka – både mellan transportslag och aktörer.

Handelskammaren Värmlands svar på remiss Gods Värmland

Handelskammaren Värmland vill inledningsvis tacka för att vi får möjlighet att svara på remissen och för de möjligheter till dialog och inspel som vi som organisation men som också värmländska företag fått under arbetets gång. Vi har från flera företag fått medskick om att just dialogen var god under åtgärdsvalsstudien.

Vi har följande inspel:

Namngivna objekt

Handelskammaren Värmland anser att de namngivna objekten i åtgärdsvalsstudien är bra åtgärder som har lyfts som viktiga av företagen som idag nyttjar spåret.

Utredning ny godsbangård Värmland, utpekad brist.

Åtgärdsvalsstudien föreslår att sortera bort den tidigare föreslagna åtgärden godsbangård Välsviken då den inte är en fullgod ersättning av dagens hantering av gods eller har tillräckliga potential inför framtiden. Vi anser att det är olyckligt att detta konstaterats så långt fram i processen av Tåg i tid, och därmed lämnar oss med en rad frågetecken. Det är högst angeläget att nu snabba på med en utredning av en ny lokalisering av en godsnod.

Värmländska företag finns i hela länet

Handelskammaren delar uppfattningen om att vi behöver göra ett skifte mot ett mer hållbart transportsystem och att detta i många fall kan göras genom att flytta gods från ett transportslag till ett annat. I remissen lyfts framför allt förflyttningar från väg (långväga

transporter) till järnväg och sjö som en lösning. Det är också här som nettoökningen av transporter ska ske enligt ÅVS:en.

Åtgärdsvalsstudien är transportslagsövergripande, vilket också är det perspektiv som många företag jobbar utifrån. Godset ska förflyttas från A till B, så tillförlitligt, kostnadseffektivt, miljömässigt och effektivt som möjligt.

Värmländska företag, däribland industrin, finns i hela länet och många saknar närliggande järnväg och anslutning till hamn. Och skogen växer där den växer. Vi vet också att många av de transporter som idag sker i Värmland sker på lastbil och handlar om relativt korta sträckor, där omlastning inte är ett alternativ eller inte upplevs vara en effektiv lösning. Vi saknar ett perspektiv kring hur vi skapar ett mer hållbart transportsystem på väg i Värmland. Vi vet exempelvis att utvecklingen går snabbt vad gäller ickefossila drivmedel, elfordon och självkörande fordon och att skogstransporterna vill ser miljö- och effektivitetsvinster i tyngre och längre lastbilar.

Eftersom, som ÅVS:en också beskriver, tillgången till andra transportalternativ än de på väg saknas på många håll, kommer fortfarande satsningar på underhåll, framkomlighet och BK4-standard i hela länet vara högst aktuella och en del i arbetet med ett mer hållbart transportsystem.

Vi skulle vidare önska ett förtydligande kring vilka typer av väggods/flöden som har potential att flyttas över till järnväg och sjö i exempelvis kapitel 5.3. Något som skulle bidra till ett mer träffsäkert framtida arbete och som underlättar i en vidare diskussion kring godsnoder samt andra åtgärder.

Övriga åtgärder – Regionalt godstransportråd Värmland

Handelskammaren Värmland tror på en tät dialog mellan Trafikverket, länsplaneupprättare, kommuner, transportörer och godstransportköpare för att nå ett gemensamt mål. Ett Godstransportråd kan vara ett sätt för att bygga upp den strukturen, och vi är gärna delaktiga i att ett sådant skapas. Det finns flera poänger; ett Godstransportråd skulle kunna vara ett effektivt sätt att samla input inför ett beslut och skulle dessutom vara ett bra forum för att diskutera pågående arbeten. Rådet skulle också verka relationsbyggande och minska mentala avstånd mellan olika parter. Dessa är alla bra anledningar till att starta upp ett Godstransportråd i Värmland. Vi har dock också tidigare i processen lyft vikten av att rådets syfte blir tydligt och sant. Om syftet är att kunna påverka beslut behöver ju exempelvis den part som sitter på beslutet vara med på detta och vara delaktig. Vad gäller syftet att finna beröringspunkter inom näringslivet för att utveckla koncept för gemensamma och hållbara godstransportupplägg, tror vi att Godstransportrådets möjlighet här främst handlar om att generera nätverk och kontakter där detta blir en följd.

Ingela Larsson
Ansvarig infrastrukturfrågor
Handelskammaren Värmland